

Anders Wallner
Avdelningschef
044-3093099

BESLUTSFÖRSLAG

Datum 2009-11-19
Ornr 0902545

1 (4)

S-ITOK, Skånes Integrerade Team för Opiatberoende Kriminalvårdsklienter - ett samverkansprojekt mellan Psykiatri Skåne och Kriminalvården

Ordförandes förslag

Närsjukvårdsberedningens förslag till hälso- och sjukvårdsnämnden

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden avsätter 385 000 kr i bidrag för genomförande av projektet S-UTOK som en del av satsningen på missbrukarvård i Malmö 2010.

Sammanfattning av ärendet

Internationellt och nationellt har man kunnat påvisa stora vinster med att opiatberoende personer redan under fängelsetiden har möjlighet att påbörja läkemedelsassisterad behandling. I Skåne kan Psykiatri Skåne få stöd av Kriminalvården med inställning av patienter i behandling genom det stöd som ges på Fosieanstalten. Att därefter få patienten att kvarstanna i behandling är av avgörande vikt för att bra resultat, d v s att patienten ifråga kan få leva ett värdigt liv i samhället.

För att under ett års tid koordinera och bygga upp ett team med medarbetare från Kriminalvården och Beroendecentrum Malmö föreligger ett behov av finansiering av en koordinator/projektledare inklusive omkostnader. Kriminalvården har beslutat att tillsätta frivårdsinspektör i teamet samt finansierar 50 procent av koordinators lön samt omkostnader. Beroendecentrum Malmö bidrar med läkare, sjuksköterska och lokal. Övriga ordinarie driftskostnader för behandling och stöd finansierats inom nuvarande budget.

Psykiatri Skåne/Beroendecentrum Malmö önskar finansiering av sin del av projekt S-ITOK, d v s 50 procent av lön till koordinator samt 50 procent av omkostnaderna, summa 385 000kr.

Verksamhetsutvecklare inom Kriminalvården/Region Syd samt inom Psykiatri Skåne/Beroendecentrum Malmö ansvarar för uppföljning av det första projektåret för S-ITOK. Övergripande ansvar åligger den styrgrupp som kommer att bildas i samband med projektstart.

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

I Journal of Substance Abuse Treatment 2009 rapporteras från USA goda resultat från den första randomiserade studien av klienter som påbörjar behandling med läkemedelsassisterad behandling med metadon redan under fängelsevistelsen. Samtliga klienter i studien fick 12 veckors gruppterapi och rådgivning. Utöver detta randomiserades klienterna till: 1) råd om vart man kunde vända sig för att få behandling, 2) behandlingsplats vid en klinik efter strafftiden var avtjänad eller 3) att påbörja behandling under fängelse-tiden. Bäst resultat fick man i gruppen som kunde påbörja den läkemedels-assisterade behandlingen redan under fängelsetiden. Att få klienter att stanna kvar i behandling är själva nyckeln till att man ska lyckas med alla andra åtgärder. I denna studie stannade klienterna i högre grad kvar i behandling efter frigivning när behandlingsinsatserna påbörjades under fängelsevistelsen.

ITOK

Liknande goda resultat har också visat sig i en svensk studie genomförd i Stockholm. Beroendecentrum Stockholm och Kriminalvården arbetar sedan augusti 2007 i ett Integrerat Team för Opiatberoende Kriminalvårdsklienter, ITOK. Vid en utvärdering publicerad 2009 kunde man visa att varje satsad ITOK-krona gav en avkastning på 20 gånger insatsen. ITOKs målgrupp, som är en hårt belastad grupp, lyckades i hög grad och på kort tid komma igång med aktivt rehabiliterande åtgärder.

Målgruppen för ITOK är personer med någon form av kontakt med kriminalvården och som uppfyller kriterierna för läkemedelsassisterad behandling (fyllt 20 år och har ett dokumenterat opiatberoende sedan minst två år och har förmåga att tillgodogöra sig information om sådan behandling och lämna samtycke). Målgruppen har i genomsnitt 16 domar bakom sig och en medelålder av 37 år. Metodiken bygger på att man på häkte eller anstalt upprättar kontakt med klienten. Om klienten är intresserad och bedömd uppfylla kriterierna remitteras klienten till projektet. Ett nätverks- möte genomförs med samtliga berörda aktörer från teamet, kriminalvård, beroendevård och socialtjänsten. Klienten medverkar vid dessa möten. En vårdplan upprättas och därefter påbörjas beslutade insatser med uppföljande nätverksmöten var 4-6 vecka.

I Stockholm beräknas kostnaden för en årsplats uppgå till cirka 80 000 kronor.

S-ITOK

2006 inrättade kriminalvårdsverket en enhet inom Fosieanstalten med uppdrag att ge klienter en möjlighet att påbörja läkemedelsassisterad behandling mot slutet av sin fängelsestid. Fram till 2008/2009 har samverkan för Fosieanstalten i huvudsak skett med ITOK i Stockholm vilket till viss del haft sin grund i begränsad tillgång till ordinarie behandlingsplatser inom Region Skåne. Efter beslut om utökat antal behandlingsplatser inom Psykiatri Skåne har förutsättningarna ändrats. Under 2008-2009 har medarbetare från såväl Kriminalvården Region Syd som Beroendecentrum Malmö och Malmö stad varit engagerade ett planeringsarbete för S-ITOK.

Tanken är att vi i Skåne kan använda oss av de erfarenheter som man gjort inom ITOK men anpassa insatserna för Skåne. I första skedet önskar vi pröva modellen för personer bosatta i Malmö, men inom projektets ram bör även ligga ett uppdrag att finna en funktionell modell för övriga beroendemottagningar i Skåne. För kriminalvårdens del berörs opiatberoende klienter oavsett var i systemet man befinner sig; häkte, fängelse eller frivård. För Malmös del ska S-ITOK byggas upp utifrån de resurser som finns inom Malmö stad, Kriminalvården och Beroendecentrum Malmö. Tanken är att man, efter en uppstartsperiod på ett år, ska ha möjlighet att driva insatserna inom befintlig ram.

I uppbyggnaden av ett sådant samarbete identifieras följande behov:

A. Personal

Under första projektåret beräknas behovet till (utifrån erfarenheter från Stockholm) 50 procent frivårdsinspektör, 50 procent sjuksköterska, 20 procent läkare och 100 procent koordinator/projektledare. Ytterligare behov av resurser kan tillkomma i form av programansvarig vid Kriminalvården, medicinsk sekreterare, psykolog vid Beroendecentrum Malmö. Vad gäller socialtjänstens insatser så har ingen stadsdelsförvaltning i Malmö ett övergripande ansvar för t ex biståndsbedömning, utan detta aktualiseras i varje enskilt ärende.

Kriminalvården har beslutat att till verksamheten rikta en frivårdsinspektör på 50 procent. Beroendecentrum Malmö inkluderar patientgruppen i sin ordinarie verksamhet, d v s befintlig sjuksköterska och läkare kommer att få i uppdrag att ansvara för patienter inkluderade i S-ITOK. S-ITOK:s kostnader avser en koordinator/projektledare under ett års tid med 650 000 kr inklusive LKP. Kostnaden delas mellan Kriminalvården Region Syd och Region Skåne. Regions Skånes del blir således 325 000 kr.

B. Lokal

Under uppstartsåret föreligger inget behov av nya lokaler då befintliga lokaler inom anstalt, häkte, frivård, socialtjänst och hälso- och sjukvård kommer att användas. Om verksamheten ökar i omfattning efter första året kan dock behov av ytterligare arbetsrum/behandlingsrum uppkomma.

C. Omkostnader

- * Utbildning av teamet i Stockholm
- * Information till socialtjänst, Kriminalvården och hälso- och sjukvård
- * Utformning av specifika behandlingsinsatser för gruppen inklusive framtagande av vårdplan
- * Samverkan med personal inom Kriminalvården bl a uppsökare på häkten
- * Insatser i samband med bedömning av patient

Läkemedelshantering och provtagning samt transporter, material och övrigt beräknas till en summa av 120 000 kr, varav Kriminalvården Region Syd ansvarar för 50 procent och Region Skåne för 50 procent. Kostnaden för Regions Skånes del blir 60 000 kr.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Under förutsättning att finansiering finns inom de prioriteringar som redan är gjorda för 2010, ersätts projektet med ett anslag om 385 000 kronor. Finansiering ska ske inom ramen för missbrukarvård i Malmö vilken är prioriterad i hälso- och sjukvårdsnämndens budget 2010.

Juridisk bedömning

Det finns inga juridiska invändningar mot förslaget.

Hur uppföljning ska ske

Verksamhetsutvecklare inom Kriminalvården/Region Syd samt inom Psykiatri Skåne/Beroendecentrum Malmö ansvarar för uppföljning av det första projektåret för S-ITOK. Övergripande ansvar åligger den styrgrupp som kommer att bildas i samband med projektstart.

Hur samverkan har skett med berörda fackliga organisationer

Regional samverkan har ägt rum 2009-11-20.

Gilbert Tribo
Ordförande

Anders Wallner
Avdelningschef